

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності
Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

**МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної
науково-практичної конференції**

*14 листопада 2025 року,
м. Одеса*

Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.965(477)(063)
A288

Редакційна колегія:

Н. М. Бакаянова (голова), завідувачка кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури;
С. К. Костенко, професор;
І. О. Кісліцина, доцент;
М. О. Кравченко, доцент;
О. Г. Свіда, доцент;
П. М. Синицин, доцент;
О. О. Храпенко, доцент;
Л. П. Нестерчук, старший викладач;
Р. Р. Щербатий, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV
A288 Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.
ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

ISBN 978—966—419—456—0

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025

Глушкова Д. В.

доцент кафедри правоохоронної діяльності
навчально-наукового інституту № 5

Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА АДВОКАТА В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ПИТАННЯ КОМУНІКАЦІЇ ТА КОНФІДЕНЦІЙНОСТІ

Адвокатура як невід’ємний елемент системи правосуддя виконує надзвичайно важливу функцію — забезпечує захист прав і свобод людини, сприяє утвердженню принципів верховенства права та справедливості. Етичні стандарти діяльності адвоката завжди були основою довіри суспільства до адвокатури. Водночас розвиток цифрових технологій змінює не лише способи комунікації між адвокатом і клієнтом, а й ставить нові виклики щодо збереження адвокатської таємниці.

Питання конфіденційності, захисту даних, безпечного використання електронних засобів комунікації стають ключовими для сучасного адвоката. Таким чином, цифрова епоха зумовлює переосмислення класичних засад адвокатської етики та потребує нових підходів у регулюванні професійної діяльності.

Сьогодні переважна більшість адвокатів активно користується електронною поштою, месенджерами (Viber, Telegram, WhatsApp, Signal), платформами для відеоконференцій (Zoom, Google Meet, Microsoft Teams) для зв’язку з клієнтами та колегами. З одного боку, це значно спрощує процес обміну інформацією, дозволяє швидко реагувати на потреби клієнта та оперативно подавати документи до суду чи органів державної влади. З іншого боку, такі канали комунікації пов’язані з ризиками: можливістю перехоплення повідомлень, відсутністю належного шифрування, небезпекою несанкціонованого доступу третіх осіб до електронних пристроїв.

Окрему проблему становить межа між професійною та особистою комунікацією: адвокат, використовуючи соціальні мережі, повинен уникати висловлювань, які можуть нашкодити репутації чи порушити принципи професійної етики.

Одним із ключових принципів професії є дотримання адвокатської таємниці. Правила адвокатської етики України прямо вказують, адвокат зобов’язаний зберігати конфіденційність інформації, отриманої під час виконання професійних обов’язків [1]. У цифрову епоху зростає небезпека витоку даних через: злом електронної пошти чи месенджерів; використання ненадійних хмарних сховищ; недбале ставлення адвоката до захисту власних пристроїв (відсутність антивірусного захисту, використання слабких паролів).

У міжнародній практиці вже існують приклади притягнення адвокатів до відповідальності за неналежне збереження клієнтських даних. Зокрема, у США адвокат може бути дисциплінарно покараний, якщо не вжив заходів для шифрування конфіденційних електронних листів [2]. Європейська рада адвокатських об'єднань і правничих товариств (ССВЕ) рекомендує адвокатам використовувати сучасні технології захисту даних, включаючи багатofакторну автентифікацію та спеціальні платформи для передачі документів [3].

В Україні ці вимоги лише починають набувати практичного значення. Проте, враховуючи досвід воєнного часу, коли кіберзагрози з боку держави-агресора посилюються, питання цифрової конфіденційності стає критично важливим.

Цифровізація породжує низку етичних дилем для адвокатів. Наприклад, використання штучного інтелекту (ChatGPT, автоматизовані сервіси підготовки документів) може полегшити роботу, але виникає ризик витоку даних у відкриті системи. Ще спільні хмарні сховища (GoogleDrive, Dropbox) зручні для клієнтів, але не завжди відповідають вимогам безпеки. І треба згадати електронні судові сервіси вимагають від адвокатів одночасно технічної грамотності та уважності, щоб уникнути процесуальних помилок.

У цьому контексті важливою стає роль професійного саморегулювання: адвокатські спільноти мають розробляти практичні рекомендації, проводити навчання та встановлювати чіткі стандарти поведінки у цифровому середовищі.

Цифрова епоха суттєво змінює способи комунікації між адвокатом і клієнтом, створюючи нові виклики для забезпечення конфіденційності. Використання електронної пошти, месенджерів, відеоконференцій та хмарних сервісів стало звичною практикою, однак саме ці інструменти несуть найбільші ризики витоку даних. У 2022 році в ЄС було зафіксовано кілька гучних випадків кібератак на юридичні компанії, під час яких зловмисники отримали доступ до матеріалів справ, що перебували у провадженні. Подібні інциденти підривають довіру клієнтів до адвокатури й доводять необхідність посилення стандартів цифрової безпеки.

Професійна етика адвоката сьогодні вимагає поєднання традиційних принципів — чесності, незалежності та збереження таємниці — із сучасними вимогами до кіберзахисту. Європейська рада адвокатських об'єднань і правничих товариств (ССВЕ) у своїх рекомендаціях 2024 року окремо підкреслила, що адвокат повинен забезпечувати захист електронної інформації так само ретельно, як і паперових документів [3]. В Україні також розробляються роз'яснення Ради адвокатів щодо використання безпечних каналів комунікації.

У цьому контексті особливої актуальності набуває оновлення Правил адвокатської етики та впровадження практичних рекомен-

дацій щодо цифрової безпеки. Водночас адвокати повинні постійно підвищувати рівень цифрової грамотності, адже їхня професійна репутація безпосередньо залежить від здатності захистити інтереси клієнта не лише у залі суду, а й у цифровому просторі. Практика показує, що клієнти все частіше звертають увагу на те, наскільки їхній адвокат обізнаний із сучасними методами захисту даних, і саме це стає додатковим критерієм довіри та професійності.

Список використаної літератури

1. Правила адвокатської етики. З'їзд адвокатів України; Правила від 09.06.2017р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text>
2. Національна асоціація адвокатів України. Вебінар «Доступ до адвокатської професії за кордоном». URL: <https://unba.org.ua/news/8578-yurist-u-ssha-z-licenzieyu-ta-bez-poradi-dlya-ukrains-kih-advokativ.html>
3. Council of Bars and Law Societies of Europe (CCBE) URL: <https://www.ccbe.eu>

Чекмарьова Л. Ю.

кандидат юридичних наук,
викладач кафедри політичних наук і права
ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», адвокат

ЕТИЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТА В СУДІ

Здійснення захисту прав та законних інтересів клієнта у цивільному й кримінальному судочинстві потребує від адвоката не лише високого рівня правової підготовки, а й розвинених етичних, комунікативних та психологічних компетентностей. Професійна діяльність адвоката є складним багатовекторним процесом, що охоплює взаємодію з клієнтом, судом, стороною обвинувачення, свідками та іншими учасниками судового розгляду. Ефективність цієї діяльності значною мірою зумовлюється вмінням адвоката будувати діалог, враховувати індивідуальні психологічні особливості співрозмовників і добирати комунікативні стратегії відповідно до контексту конкретної справи. Відмінності між цивільним і кримінальним процесами виявляються у рівні емоційного напруження, характері взаємодії та методах переконання, що потребує від адвоката гнучкості мислення й психологічної стійкості. З огляду на це, дослідження етичних і психологічних аспектів комунікації адвоката є надзвичайно важливим для вдосконалення професійної майстерності, формування культури правничого спілкування та забезпечення ефективного захисту прав і свобод особи.

Юрченко Я. М.

Психологічна підтримка адвокатів у період війни: новий
напрямок адвокатського самоврядування 375

Секція 4
ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА
ТА ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДВОКАТА

Кузьменко С. Є.

Адвокатура як покликання 380

Макаренко О. Ю., Морозов Є. Є.

Використання оціночних суджень адвокатом як підстава
притягнення його до дисциплінарної відповідальності 381

Глушкова Д. В.

Професійна етика адвоката в цифрову епоху: питання
комунікації та конфіденційності 385

Чекмарьова Л. Ю.

Етичні та психологічні особливості комунікаційної діяльності
адвоката в суді 387

Нестерчук Л. П.

Чесність та добропорядна репутація як один з основних
принципів адвокатської етики 390

Тимошенко М. В.

Деякі аспекти професійної етики та юридичної
відповідальності адвоката 394

Тодорич І. В.

Модернізація деонтологічних та етичних вимог
до адвокатської діяльності у призмі цифрової трансформації
сучасного суспільства 396

Басюк Ю. М.

Адвокатська етика: особливості розвитку 400

Чорний М. М.

Значення рішення ЄСПЛ у справі «Чеферин проти Словенії»
в аспекті врегулювання взаємовідносин адвоката та прокурора
у судовому процесі 404

Айткулова А. Р.

Етика адвоката в епоху соціальних мереж: межа
між саморекламою та порушенням стандартів 407